

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe o lună . 2 .

Nrul de Duminică

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și :
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDAȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Miksa utca 2-3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

In chestia dinasticismului.

Primejdia războiului a pus din nou în discuțiune chestiunea dinasticismului nostru. În câteva articole recente am căutat să exprimăm ceea ce a simțit, a gândit și a trebuit să gândească fiecare român în fața unui război străin intereselor noastre în care totuși noi cei dintâi am fi fost puși la tributul de sânge. Pentru atitudinea noastră sinceră și răspicată ni s'au adus înviniri din două părți în același timp, din presa ungurească de-o parte și din presa românească de alta.

Socotim mai ușor a ne răfui cu presa ungurească. Organul cel mai conștient al șovinismului unguresc, »Bud. Hirnap« a socotit momentul potrivit de-a ne »demasca« în fața monarhiei și a dinastiei ca pe un element cu tendințe subversive, cu ascunse veleități de antidinasticism și de iredentism. A »căzut« în sfârșit »vâlul« de pe fața lor, zicea ziarul unguresc, și într'un »acces de sinceritate« românii și-au dat arama pe față. Dinasticismul lor a fost o prefăcătorie după care se ascunde năzuința tănuită a iredentismului daco-românesc, urmează ziarul unguresc. Adevărații stâlpi ai dinastiei sunt ungurii cari — dovadă moțiunea lui Apáthy, votată de municipiul Clujului — oferă în fața primejdiei războiului »viața și sângele« lor dinastiei.

În realitate moțiunea lui Apáthy și campania lui »B. H.« pe această temă a fost o ingenioasă apucătură din partea șovinistilor. Ei știau prea bine că războiul, dacă

se va face, se va face fie cu, fie fără voința lor și soldatul ungur va trebui să-și verse sângele pentru monarhie și dinastie, încât orice protestare din partea ungurilor ar fi fost zadarnică. De ce nu ar face deci în cazul acesta ungurii pe »dinasticii«, de ce nu ar face din împlinirea unei datorii neplăcute o virtute? Astfel s'au întreat și reții politicieni. Aceasta mai ales că trupele cari intră în foc se compun în parte covârșitoare din — nemaghari, croați, bosniaci, sârbi, germani și mai ales urgiștii de români, cari de altcum în unele cercuri electorale dispun de un număr neplăcut de mare de voturi. Ei se vor bate deci, dând dovadă nouă de calitățile militare excelente și credința dinastică a »soldatului ungur«, iar după războiul noi ungurii vom putea cere în baza acestor dovezi cu stăruință înnoită — concesiile militare ungurești.

Iată o socoteală genială. Ne vom bate vitejește căci n'avem încotro, vom vărsa din belșug sânge »unguresc« care însă nu va putea decât cel mult să facă să crească procentul ungurilor în populația țării, și cu sângele românilor vom cuceri »drepturi naționale« și maghiarizarea armatei. De acolo înainte apoi, când vom fi stăpâni pe armată, pe cai și pe tunuri, lasă-ne pe noi, că vom ști cum să punem la cale soarta dinastiei și unitatea monarhiei..

Era, cum am spus, un plan suptire și ne mirăm de un singur lucru, cum unele ziare ungurești de opoziție au avut lipsa de inteligență de a nu-l înțelege și a-l zădărnici, zeflemisind propunerea dlui Apáthy și fă-

când »paradă de patriotism ieften«, cum constata »B. H.« cu dreaptă mâhnire.

Viitorul va arăta dacă socoteala asta a fost bună. Suntem însă foarte dispuși a ne îndoi de asta. Credem că chiar și urzitorii lui își dau seama că el va izbuti numai anevoie. Ei știu prea bine că dinastia îi cunoaște și că ea știe unde este adevărata năzuință antidinastică, la noi sau la ei. Nu sunt oameni politici neexperimentați, de ieri-alaltăieri, cari călăuzesc soarta dinastiei și o apucătură de o ipocrizie și falșitate atât de grosolană și evidentă cum a fost atitudinea lui »B. H.« și a lui Apáthy nu va putea să-i amăgească atât de ușor cum cred poate dd. Rákosi și Jancsó.

Să mai spunem încă odată cece este atât de știut? Să mai repetăm mărturia istoriei care arată poporul unguresc ducând o luptă de 400 de ani împotriva dinastiei? Să mai spunem că prin sentimente și dispoziții moștenite și atavice, prin o lungă tradiție din strămoși, ungurul e plecat spre kossuthism și deci spre antidinasticism? Dar nu-i nevoie să o mai dovedim.

Ar fi de asemenea să amintim lucruri cunoscută în deobște, dacă am voi să dovedim cu istoria trecutul nostru de dinasticism și de credință devotată către tron și împărăție și ajunge, credem, a aminti anul 1848.

Nu, adevăratul antidinasticism a fost și acum nu pe partea noastră ci tocmai pe partea celor cari ne acuză, pe partea ungurească, pe când dinasticismul adevărat nu

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

La Lună.

*Din clarul bolții-albastre,
Din sfera ta senină,
Eternă călătoare,
De-apururea regină,*

*Când verși peste întinderi
Tot albul feții tale
Tu știi ce-și spun în taină
Zefirii de pe vale...*

*Atâta de tăcută
Plutești în calea-ți lungă,
Duioose, când răsună
Cavalele la strungă...*

*Și nu știi că pe mine
Așa de mult mă doare
Privirea ta senină,
Etern surizătoare...*

T. Murășan.

Gorespondență din Paris.

Iarăși toamnă. — Teatrele. — Două drame nouă. — »Iris« de Mascagni. — Pățania unui »apaș«. — Greva dela Méru.

Zile de toamnă s'au abătut asupra orașului. După o săptămână de primăvară, cerul s'a posomorât iară, mugurii din parcuri nu vreau să se arate încă, iar un vizitiu care spălase ieri roțile unui luxos cupeu de casă, fumează liniștit, asigurând că zece zile măcar, n'are să-și mai ducă stăpânii la Bois-de-Boulogne.

Mai avem o lună și viața de primăvară a Parisului va începe. Satele din jurul capitalei se vor umple iar, în fiecare Duminică, de familiile burgheze venite să petreacă; lunca Senei, cu chioșcurile ei cochete, cu pavilioanele umbrite de zorele, va răsuna de strigătele vioaie ale copiilor. Bâlcirile își vor țipa stridentă muzică, asurzind pe trecători.

Numai în boschete va fi liniște, acolo unde vorbesc a'âta, fără să-și spuie nimic, îndrăgostiții fugiți de lume, îndrăgostiții pe cari i-au iubit atâta și i-au cântat de-atâtea ori Maupassant și Francois Coppée.

Până va începe bine viața în aier liber, lumea se îmbulzește la teatre.

Sunt multe teatre aici și autori dramatici de zece ori mai mulți, decât poeți în »România și țările locuite de români«. Meșteșugul teatrului în-

florește în Paris mai mult ca oriunde. Și dacă francezii nu se prea pot lăuda cu poezia sau pictura lor contimporană, apoi nu se pot plânge de rândul dramelor.

Nu e vorba de teatrele bulevardelor, unde se înscenează comedioare și drămuțe decoltate pentru îmbătrânitul gust al unor P. T., — ci de marile teatre, pentru cari membrii Academiei și scriitorii celebri scriu drame profunde, cu o înțelegere uimitoare a vieții și cu un meșteșug scenic neajuns încă...

Abia zilele trecute, s'au dat, o seară după alta, două piese minunate: una a academicianului Paul Hervieu: *Connais-toi!* (cunoaște-te!) în care e admirabil prins un sentiment etern: falsa siguranță pe care o avem toți în noi înșine, închipuindu-ne că ne cunoaștem pe deplin. Un general, foarte drept și sever, își sfătuiește un prieten să se despartă imediat de soția care-l înșelase, — și se împlânzește îndată ce-l înșală și pe el soția. Și nu numai generalul e cel care nu se cunoaște; toți eroii n'au perfecta siguranță a voinței lor.

A doua piesă, este *Le scandale* a poetului Henri Bataille, ajuns celebru anul trecut cu drama sa *la Femme nue* (Femeia goală) piesă care se va juca și în București.

Amândouă aceste piese, montate și interpretate admirabil, au avut un mare succes și au trecut în rândul podoabelor scumpe ale dramaturgiei.

Un alt centru important de teatru francez e vestitul Montecarlo.

ne-a călăuzit decât tocmai pe noi cei acuzați de antidinasticism.

Se pare un lucru paradoxal și este totuși adevărat. »Dinasticismul« unguerec servește în fond scopuri antidinastice, căci țintește să stoarcă dela împăratul tot mai multe »concesiuni naționale« unguerești, cari pregătesc și vor desăvârși în mod treptat idealul kossuthist: Ungaria independentă cu armata ei națională. Dimpotrivă, murmurele noastre de nemulțumire sunt îndreptate tocmai împotriva actualei politici de concesiuni a dinastiei, care prin actuala ei politică filomaghiană destramă unitatea monarhiei și slăbește pe adevărații ei sprijinitori, nemaghiarii și mai ales românii și întărește neconținutul pe distrugătorii ei unguri. Actualul reprezentant al dinastiei face deci o politică contrară intereselor dinastiei însăși și protestările noastre sunt îndreptate tocmai împotriva acestei tendințe, pornesc deci din adevăratul dinasticism chiar și cu rizicul aparenței antidinasticizmului.

Cât de nesinceră e politica unguerească ne dovedește o declarație a contelui Andrásy din care reiese că până și partidele și oamenii politici unguri așa ziși 67-ști lucrează în fond pentru realizarea idealului kossuthist.

Vorbind pentru o fuziune și o nouă majoritate, ministrul a spus că *este nevoie de o opoziție kossuthistă puternică sub a cărei presiune majoritatea să poată stoarce »concesiuni naționale« din Viena pe cari altcum azi »Burg«-ul le refuză. Nu este încă timpul când ideile kossuthiste să se poată realiza, ele trebuie să se mai coacă, a zis ministrul.*

Mărturisirile acestea sunt de mare preț și »Reichspost«, organul reprezentând vederile prințului de coroană Francisc Ferdinand, le-a și fixat subliniindu-le după cuviință. Declarațiile, prea sincere de sigur, ale ministrului arată că toată politica unguerească este numai o comedie cu rolurile împărțite

în care unii cer și ceilalți simulează rezistența spre a avea încrederea coroanei și spre a-i stoarce mai ușor »concesiuni« care pregătesc ruperea Ungariei de monarhie.

De-altă parte putem dovedi cu citații chiar din articolele noastre pretinse antidinastice că am făcut declarații cari dovedesc credința noastră cătră monarhie. Iată ce scriam noi în articolul »Românii și monarhia« din 6/19 Martie a. c.:

Dacă am putea avea simpatii pentru Serbia, nu putem avea decât sentimente de grije și temere, gândindu-ne la colosul dela nord care susține toată acțiunea sârbească. Înaintarea Rusiei poate fi primejdioasă monarhiei, deci și nouă...

...Interesele generale românești reclamă deci existența monarhiei austro-ungare. Mai mult chiar, ea este o trebuință și dacă nu ar fi, ar trebui inventată, cum a spus Palacky...

Organul relei credințe și a perfidiei conștiințe, »Budapesti Hirlap«, a știut și el de aceste pasagii dar interesul lui a fost să-le treacă sub tăcere pentru ca prin citații trunchiate și smulse din totalul contextului să dovedească »antidinasticismul« nostru. Este un procedeu de rea credință care intră în felul de-a discuta al dlui Jancsó Benedek, autorul acelor articule și pe care l'au desvălit și alții înaintea noastră.

Credem a fi isprăvit deci cu presa unguerească.

Cât pentru acuzele ce ne vin din presa noastră, altă dată.

Aranjamentul austro-turc. Ieri s'a votat în camera turciască din Constantinopol aranjamentul cu Austro-Ungaria. Votarea s'a petrecut între scene foarte furtunoase. Să știe că o bună parte din deputații turci, mai ales albanezii agitau cu îndârjire împotriva acestui aranjament. După discuții îndelungate și aprinse, camera a primit ieri proiectul. S'au dat 136 de voturi pentru, și 43 contra aranjamentului.

Alegerea dela Bazin. Ieri s'a ținut alegerea la Bazin. În urma teroarei nemai po-

menite era de prevăzut căderea partidului național slovac. Cu săptămâni înainte, vre-o 500 de jandarmi au năpădit ca lăcustele peste comunele din cerc, și s'a pus din nou la încercare numitul sistem de alegeri... libere și constituționale unguerești. Alegători de-ai lui Ivánka erau arestați pentru motive, pe cari nu le cunoaște nimeni. Oameni, cari umblau după afacerile lor, erau opriți în drum, și scotociți prin buzunare, dacă nu ascund cumva ceva acte... de trădare. Bărbații de încredere nu erau lăsați să cuture cerul, cum se face la fiecare alegere, — ca să nu fie martori la uneltirile notarilor și finanțierilor atotputernici... în numele statului. Cu astfel de auspicii s'a început votarea de ieri. Candidați au fost în-suflețitul și valorosul luptător slovac Ivánka, și un alt slovac, renegatul Ochaba, care era sprijinit de toate partidele unguerești și de... administrație. Rezultatul scrutinului s'a publicat la ora 7 și jum. Ivánka a primit 636 de voturi, iar Ochaba 969. Deci încă o alegere, care s'a isprăvit cu înfrângerea — majorității.

Convenția austro-sârbă. Guvernul Serbiei a comunicat cabinetului de externe din Viena dorința sa de a primi la Belgrad pe delegații emiși pentru încheierea convenției comerciale. Guvernul sârbesc dorește ca negocierile să decurgă până la sfârșit în Belgrad. Delegații sârbi vor fi numiți îndată după sosirea răspunsului cabinetului din Viena.

Un nou compromis. Acum se știe singur, că guvernul austriac nu primește planul unui cartel al băncilor. Cu toate acestea se crede, că situația va fi salvată printr'un nou compromis în chestia băncii. Compromisul acesta nu va fi realizat însă de guvernul actual, ci se va numi încurând un guvern de fuziune. — Din Viena se scrie, că deodată cu discuțiile în jurul băncii, guvernul ungar va căuta să intre în tratative cu partidele și pentru un acord în chestiile militare.

Guvernul nostru și prințul de coroană. Prințul moștenitor Francisc Ferdi-

Stagiunea aceasta a fost dedicată operei, la care au participat și doi români: d-ra Elena Văcărescu, ca autoare (libretul operei »Cobzarul«) și un finăr cântăreț de mare viitor, baritonul Pădu-dureanu.

Săptămâna trecută s'a dat *Iris*, opera cea mai nouă a lui Mascagni.

Ziarele locale scriu mult bine despre această nouă operă a autorului »Cavaleriei rustice«.

Subiectul, de data aceasta nu mai e inspirat din patria compozitorului, ci dintr'o ciudată povestire japoneză.

E basmul »musme«-ei Iris, fata unui bătrân orb și care, suflet de copil, n'are alt vis decât păpușa și florile ei din grădiniță. Tânărul prinț Osaka, însoțit de Kioto, proprietarul unei prăvălii de ceai, o înșeală, chemându o la o reprezentație de marionete. Odată secevestrată în prăvălia de ceai, Iris, în nevinovăția ei copilărească, nu pricepe nimic și se miră de ce o sărută Osaka. Iar când se întâlnește cu tatăl ei, orbul o bles-tămă și Iris se aruncă pe fereastră.

În actul al treilea, ea moare ușor, printre florile pe cari căzuse; și când sufletul ei de păpușă a sburat spre soare, din corpul ei plâpând cresc uriașe flori de iris, ca un simbol al castității sale.

Muzica lui Mascagni, plină de melodii — ca și în celelalte opere ale sale — e cu mult mai îngrijită, cu drăgălașe întorsături exotice și cu serioase sforțări de personalitate. Procedeele wagneriene răsar pe-alocurea, întrebuințate cu multă

discreție. Peste tot, e o operă plină de farmec, cu multă mișcare teatrală...

Dar, pe lângă atâtea frumoase lucruri, își cere drepturile ei și proza vieții de toate zilele.

Abia încetată greva dela postă și altele, mai puțin inportante, ce e drept, izbucnesc pe la fabrici.

Asasinate și sinucideri pasează Parisul pentru două ceasuri. Acea nenorocită și plictisitoare afacere Steinheil, s'a isprăvit, spre ușurarea tuturor.

Doamna Steinheil, dovedită pe deplin, a fost trimeasă camerei de punere sub acuzare, ca ucigașă de mamă și de soț. Procesul ei se va judeca în Iunie, — tocmai un an dela comiterea crimei.

Printre atâtea zălnice »întâmplări senzaționale«, par banale toate omorurile din gelozie, toate sinuciderile fetelor înșelate.

E mai interesantă, în zilele din urmă, pățania unui »apaș« de douăzeci de ani, Isidore Teste.

Pe când d-na Fanny Merot trecea pe strada Franqueville, el se aruncă să-i fure »reticul«-lul. Cucoana se feri. Atunci el își îndoi gâtul, ca un taur — cum făcea Gruia lui Agârbiceanu, — s'o împungă cu fruntea sub piept, la »casa sufletului« și s'o lase lată jos.

N'a avut parte. D-na Merot se feri din nou, iar el se repezi cu capul între fielele unui grilaj

și înțepeni acolo. A rămas așa pân'a venit poliția de l'a scos. Nu l'au dus însă la arest ci la infirmărie, fiindcă se cam zdrobise bietul flăcău.

La Méru, lucrători sau pus în grevă, cerând sporirea salariilor.

Fiindcă stăpânul lor, d. Dondelle nu le-a satisfăcut cererea îndată, onorabilii i-au devastat casa, spărgându-i oglinzile și arzându i mobilele.

Intervenind poliția, ei s'au astâmpărat. Prefectul a promis că se va acorda sporirea salariilor. Câțiva alți fabricanți erau indignați.

— Cum, domnule, fiindcă au ars mobilele omului să le mărească și lefurile?

Un trecător — francezul e totdeauna de spirit — a răspuns:

— Firește!... A arde mobilele, — însemnează ore de muncă suplimentară!...

3 Aprilie

Tristan.

H A Z.

O grea dietă.
— Doctore, mă omoară guta, dă-mi o rețetă bună — spune un bogat rentier medicului său.
— E una singură: să mănânci numai de trei lei pe zi, și acești bani să-i câștigi însuși.

nand a primit ieri pe membrii guvernului austriac în audiență corporativă. Prințul moștenitor a fost foarte afectuos s'a întreținut timp îndelungat, mai mult decât se stabilise dinainte. În aceeași arhiducele a făcut o lungă vizită d-lui Aehrenthal.

Audiențele acestea ne amintesc că de trei ani de când guvernul unghuresc e la putere nu a fost încă primit în audiență la prințul de coroană care a ocolit prilejul de a primi cabinetul unghuresc întreg și în mod corporativ încât afară de dd. Wekerle și Andrassy miniștri unghuri nu i-s'au prezentat.

Expoziția de lucruri de mână din Huedin.

În mijlocul luptelor grele ale vieții noastre sociale, culturale și economice, când întâmpinăm piedecile neînvinse la tot pasul de dezvoltare firească spre bine a poporului nostru, află bine a nu trece cu vederea un moment de recreiere a tuturor acelor suflete cari simt greul vieții noastre naționale și cari au nevoie de o impresie de recreiere și binefacere.

Întâmplător trecui prin orașelul Huedin dela poalele munților apuseni, care cu situația sa geografică favorabilă formează un marcant centru ocupat din bună vreme — dure e — de străini. Interesându-mă mai de aproape, află că sub scutul cu deosebire al băncii »Vlădeasa« s'a format o mică, dar vrednică colonie de români cărturari, și țărâni me tot colonizată de prin satele din apropiere vre-o 250—300 suflete, află, că se pregătește clădirea unei maiestose biserici române, află că de 10—12 ani acești puțini fii ai neamului nostru au urmat cu cea mai mare energie și stăruință scopul de a-și întrupa acest vis. Și în cazul de față iese la iveală că neamul nostru a fost aplicat a jertfi mai mult pentru biserică căci sub aripile ei și-a păstrat și-și va păstra în viitor toate însușirile sale de națiune.

În toamna anului trecut s'au lansat niște apeluri la românele alese de pretutindeni pentru colectarea de obiecte de industrie casnică, care după ce se vor constitui într'o expoziție vor fi sorțite în favorul bisericii din Huedin. Rezultatul a fost neașteptat de frumos, căci s'au colectat aproape 600 de bucăți de țesături, tablouri, cusături ș. a. toate de frumsețea tradițională a industriei noastre de casă și care chiar acum începând de azi formează impozanta expoziție, mândria bravului comitet format din colonia română din loc și câteva dame din jur.

Recunoscând puținele progrese reale ce se fac la noi cu deosebire în părțile noastre, trebuie să privim acest act ca un moment de mare importanță culturală al nostru, căci zările unei dimiției senine străbat, ca să alunge pentru totdeauna întunerecul secular din aceste ținuturi, unde urmele timpurilor triste ale iobăgiei sunt evidente și acum, să-l alunge acum când suntem mai tare expuși decât oricând la pieirea instituțiilor noastre bisericesti și școlare. Expozițiile au mare menire în genere, căci influențează în modul cel mai binefacător gustul, trezesc nobilele sentimente iar ce e mai mult dau imbold puternic ambiției de popor cu aspirații naționale.

Dacă astfel de manifestațiuni vrednice de ur-

mat sunt auguri pentru un viitor bun să nu pierdem ocaziunea de a ne arăta și viul nostru interes pentru așa ceva, să ne impunem ca o sfântă datorie a cerceta aceasta expoziție a-i da tot sprijinul moral și material pe care cu drept cuvânt îl reclamă. Atrag atențiunea cu deosebire a celor interesați mai de aproape și a celor din ținutul Huedinului.

Expoziția e deschisă zilnic până în 17 Aprilie n. c. când la 2 ore p. m. obiectele se vor sorți.

Huedin, 4 Aprilie 1909.

Costin.

† Dr. Ioan Hozanu.

Un român dintre cei cari făcea parte din aleșii neamului, *dr. Ioan Hozanu*, a încetat din viață. Caracter distins, minte luminată, om de bine, iată trăsăturile lui caracteristice pentru cari amicii l'au iubit, cunoscuții l'au stimat iar adversarii n'a avut.

A trăit o viață de muncă stăruitoare, între străini multă vreme, dar nici un moment n'a încetat să fie în legătură cu frații săi d'acasă și din toate jertfele ce a pretins cauza națională, a grăbit cu plăcere să-și ia parte. Chiar la acte politice a luat parte, în calitate de deputat în conferențele naționale dela Sibiu, distingându-se nu numai prin cultura sa superioară, printr'o manieră simpatică, ci mai ales prin spiritul său împăciuitoare, care nu putea concepe neînțelegeri între frați ci propovăduia cea mai desevărsită solidaritate.

A fost apoi un părinte de model. Anii din urmă a vieții sale și-i consacrase creșterii fiilor săi, retras anume într'un centru în care pulzează o viață românească mai accentuată. Urmărea cu încordată atenție toate mișcările vieții noastre, de cari îl reținea însă o boală îndelungată, pricinuită de munca grea.

Atât »Tribuna« dela Sibiu cât și noi l'am avut între amicii fondatori și în toate momentele grele a stat alături de gruparea naționaliștilor cari au desfășurat lupta în jurul acestor ziare.

Stăm, deci, îndurerați în fața raclei prietenului iubit și trimitem adânc și dureros simțite condoleanțe fiilor și nepoților săi pe cari i-a crescut în cel mai curat sentiment național. Planeze pururea acest spirit în jurul numelui său și perpetueze-i memoria scumpă!

Iată anunțul funebral dat de familia în jale :

Ionel și Nicu Hozanu, ca fii, Dr. Marius Sturza și Dr. Lazar Popovici, ca nepoți, în numele lor și al rudeniilor lor, cu inima sfâșiată de durere anunță tuturor amicilor și cunoscuților, că mult iubitul lor tată și unchiu *Dr. Ioan Hozanu*, fost medic-șef al stabilimentului de hidroterapie din Graefenberg (Silezia), cetățean de onoare al orașului Freiwaldau din Silezia, decorat cu Medalia »Bene Merenti« de M. Sa regele Carol I, membru fondator al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român«, al »Societății pentru fond de teatru român«, etc. etc., după o îndelungată

suferință a încetat din viață Sâmbătă, 3 Aprilie st. n. la 6 ore seara, după ce a fost împărțit cu sfintele taine, în a 63-lea an al vieții sale.

Rămășițele pământești ale scumpului decedat vor fi conduse, din casa rece a capelei gr. or. din Groaveri, la mormântul familiar în cimitirul de acolo, Marți, 6 Aprilie st. n., la orele 3 p. m. Fie-i țărâna ușoară și memoria neuitată! Brașov, în 4 Aprilie 1909.

Alegerea episcopului eparhiei Dunărei de jos și episcopului eparhiei Rîmnicul și noului Severin.

Discursul nouilor episcopi.

Marele colegiu electoral a ales ieri ca episcopi ai Dunărei de jos și Noului-Severin pe Prea Sfințiile lor arhieriei Nifon Ploieșteanu și Ghenadie Băcăoanu.

A fost o alegere luminată și fericită, căci s'a introdus astfel în episcopat două serioase puteri de muncă, două bune energii creștinești, două personalități înzestrate cu o serioasă cultură teologică cu un deosebit tact, și însuflețite de un adânc și cald patriotism.

Alegerea de ieri dă siguranța, că biserica națională va relua în viața națiunii locul ce-i revine, spre mărirea ei și spre binele țării.

Pentru a doua oară, în această sesiune parlamentară, Marele Colegiu a fost chemat să se pronunțe, care anume dintre prea sfinții părinți ai bisericii noastre sunt cei mai destoinici să păstorească mulțimea drept credincioșilor ortodoxi din eparhiile Noul Severin și Dunărea de jos, ai căror foști titulari, după cum se știe au fost chemați acum două luni în capul celor două sfinte Mitropolii din țară.

După ora 9 dimineața, sala de ședințe a Camerei deputaților începe să se populeze.

Tribunele prezintă aspectul policrom al ședințelor memorabile. Tribunele rezervate doamnelor sunt pline, asemenea și tribuna diplomatică în care se observă câți-va reprezentanți ai puterilor străine. Tribunele de rangul al doilea formează o adevărată masă compactă de capete.

În incinta Camerei, rând pe rând, sosesc d-nii miniștrii, înalții prelați, senatorii și deputații.

Ceremonia deschiderii marelui colegiu s'a început prin oficierea unui Te-Deum la Mitropolie, de cătră I. P. S. S. Mitropolitul Primat înconjurat de toți membrii sfântului sinod.

A luat parte: A. A. L. L. Regale Principesa Maria cu principele Carol și principesa Elisabeta care veniseră să se împărțesească cu ocazia sărbătorilor Paștelor, dnii miniștri și parte din dnii senatori și deputați.

La ora 10 și 20 I. P. S. Sa Mitropolitul primat ocupă scaunul președențial, având în dreapta sa pe arhierul Calist Botoșeanu, secretarul sfântului Sinod.

Se face apelul nominal la care răspund 157 membri ai marelui colegiu.

I. P. S. S. Mitropolitul primat declară ședința deschisă și dă citire pasajului din legea sinodală relativ la alegerile de episcop, în urma căreia se începe votarea.

Alegerea Episcopului eparhiei Dunărei de jos.

Votanți 162.

Majoritatea absolută 80.

Au întrunit:

P. S. Arhierul Nifon Ploieșteanu 128 voturi.

P. S. Arhierul Meletie Gălăteanu 30 voturi.

P. S. Arhierul Sofronie Craioveanu 1 vot.

Fabrica de spălat cu aburi

KRISTALY

Kristaly gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimito porto-franco. —

Buletine albe 3 voturi.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat proclamă ales ca episcop al eparhiei Dunărea de jos pe P. S. S. Nifon Ploesteanu (aplauze).

P. S. S. Arhiepiscopul Nifon s'a născut în București la 1858. La 1883 a fost hirotonisit preot la Biserica Albă. În anul 1895 a fost ales arhiepiscop cu titlul de Ploesteanu. Acum în urmă era vicar al Ungro-Vlachiei.

Alegerea Episcopului eparhiei Rîmniceului și noului Severin.

Votanți 151.

Majoritate absolută 75.

Au intrunit:

P. S. Arhiepiscopul Ghenadie Băcăuanul 147 voturi.

P. S. Arhiepiscopul Calist Botoșeneanul 1 vot.

P. S. Arhiepiscopul Gălățeanu 1 vot.

Buletine albe 2.

I. P. S. S. Mitropolitul primat proclamă ales ca episcop al eparhiei Rîmniceului și noul Severin pe P. S. S. Ghenadie Băcăuanul. (Aplauze).

D. deputat Nicolae Iorga s'a abținut dela vot.

P. S. S. arhiepiscopul Ghenadie Băcăuanul a fost ales arhiepiscop la 23 Aprilie 1902. Sfinția Sa era vicar a Mitropoliei Moldovei și Suceavei.

Discursurile noilor episcopi.

P. S. Sa episcopul Dunărei de jos, multămește marelui colegiu care l'a onorat cu încrederea lui, alegându-l episcop în scaunul rămas vacant. Pe steagul dohovnicec al eparhiei sale va scrie trei cuvinte: *Patria, biserica și Coroana*, (apl.).

Roagă pe bunul Dumnezeu să-i dea fericirea de a putea servi cu sfințenie patria sa iubită. Va lucra pentru propășirea bisericii, căutând să strângă în jurul său pe toți bine credincioșii fără deosebire de vârstă și de stare, (apl.).

P. S. S. Episcopul noului Severin declară că sufletul său se află în momente de grea încercare când este chemat să păstorească pentru biserică și pentru patrie.

Este fiu de țaran dela țară și cunoaște pașurile țaranilor. Va lucra la ridicarea preoților și va îmbărbăta pe creștini să urmeze cu credință pe păstori lor. Mullumește celor cari i-au încredințat această înaltă sarcină, declară că va lucra pentru susținerea coroanei și întărirea României. (Aplauze).

La ora 12 I. P. S. S. Mitropolitul Primat declară închiderea marelui colegiu.

Din România.

Dela Liga Cultura ă. Comitetul central al Ligei culturale în ultima sa ședință a votat bugetul pe exercițiu 1909, care se prezintă cu 19163 lei la venituri; a hotărât să se exprime mulțămirea dlui D. C. Iarca, prefect de Teleorman, pentru interesul deosebit ce arată Ligii culturale; a votat regulamentul de administrație și a însărcinat pe d. președinte Sava Șomănescu să alcătuiască un comitet de propagandă.

Alegeri. Duminecă s'a făcut în București alegerea în balotaj, la un loc de senator al col. I. de Ilfov. Iată rezultatul:

D. I. Gh. Bibicescu național-liberal 373 voturi.

D. Th. Rosetti conservator 640 voturi.

D. Dr. Istrati conservator-democrat 552 voturi.

D. Th. Rosetti, conservator carpist, intrunind cel mai mare număr de voturi a fost proclamat ales.

† Alexandru Mocsonyi.

Funerariile lui Alexandru Mocsonyi.

— Dela trimisul nostru special. —

Foen, 5 April.

Azi s'a făcut înmormântarea lui Alexandru Mocsonyi în mausoleul familiar din Foen. Ea a fost expresia într'adevăr înălțătoare a tributului de recunoștință ce i-s'a adus acestui distins fiu al bisericii și al neamului.

În capela mausoleului, în jurul catafalcului erau adunați reprezentanții unui neam întreg.

Dimineața la 9 am plecat cu un tren special din Timișoara, membrii familiei și întreaga asistență. Cu noi călătoreau și rămășițele pământești ale lui Alexandru Mocsonyi. Peste noapte defunctul rămăsese într'un vagon, în gara Timișorii.

La 10 și jumătate ajungem la Foen, de unde într'un lung șir de trăsuri, mergem spre cimitir. Aici într'o câmpie largă și deschisă se ridică mausoleul familiei Mocsonyi. Elevi și eleve de școală, precum și țărani în costum de sărbătoare ne așteaptă în fața mausoleului.

Prohodul s'a oficiat în capela mausoleului prin P. S. Sa episcopul Aradului Ioan I. Papp, cu asistența arhimandriților Filaret Musta și Augustin Hamsea, a protopopului tractual Ioan Pinciu, a parochului local Nicolae Popa și a diaconului Dr. Gheorghe Ciuhandu.

Cântările rituale le-a executat corul maistrului Vidu din Lugoj.

În jurul catafalcului se aflau membrii familiei văd. *Theresia Mocsonyi*, contesa *Livia Bethlen* născ. Mocsonyi de Foen, *Anton Mocsonyi* de Foen, *Caterina* și *Eugenia Mocsonyi* de Foen, *Petru*, *Alexandru* și *Ionel Mocsonyi*, apoi *Dr. Eusebiu Roșca*, delegatul I. P. S. S. Sale mitropolitului Mețianu, P. S. Sa *Vasile Hossu*, episcopul Lugojului, *Dr. Miron Cristea* și *Nicolae Ivan* reprezentanții »Asociațiunii Transilvană« Jîn Sibiiu, *Dr. Nicolae Vecerdea* și *Dr. Iosif Blaga* reprezentanții »Societății fondului de teatru«, *Partenie Cosma* și *Liviu Leményi* reprezentanții institutului »Albina«, *Emanuil Ungurian*, *Elie Trăilă* (fost stipendist); *Vasile Goldiș* *Dr. Stefan Petrovici* și baronul *Gheorghe Stoianovits* deputați în camera țării ungurești, *Ioan Boros*, canonic, *Traian Badescu* și *Dr. Iosif Olar* protosinceli, *Dr. Valer Braniște*, *Sever Bocu*, reprezentanții presei române, *Ioan Pinciu* protopopul Ciacovei, *Dr. Traian Puticiu* protopopul Timișoarei, *Ioan Pepa* protopopul Buziașului, *Traian Oprescu* protopopul Vârșetului, *Dr. Fireza* secretar episcopesc, *Iuliu Vuia* delegatul Reuniunii învățătorilor bănățeni, *Paul Rotar*, *Dr. Aurel Cosma*, *Dr. Gheorghe Adam*, *Romul Cărăbaș*, *Dr. Valeriu Mezin*, *Dr. Pompil Cioban* din Timișoara, *Dr. Gheorghe Dobrin*, *Dr. Izidor Pop*, *Dr. Florescu*, *Dr. Constantin Ignea*, *Mihail Gașpar*, *Dr. Liviu Ghilezan* cu Doamna, *Dr.*

Iuliu Coste, *Constantin Diminescu V. Iorgovici*, *Murgu* etc. etc.

La sfârșitul ceremoniei, P. C. Sa părintele arhimandrit Augustin Hamsea, a ținut o cuvântare în numele bisericii. Din partea Asociației P. C. Sa protosinghelul Miron Cristea a ținut de asemeni un discurs, apoi dl Dr. Iosif Blaga a rostit o cuvântare în numele societății de teatru. Dl Dr. Valeriu Braniște în termeni calzi, mișcător și emoționat a vorbit în numele poporului românesc.

După aceia cosciugul a fost ridicat și pornit în cortegiu spre criptă. Afară se cernea o ploaie mărunță și rece. În urma cosciugului era P. S. Sa cu asistența, membrii familiei și delegațiile. În ușa criptei P. S. Sa mai sfințește odată cosciugul înainte de a fi coborât. Întră apoi numai membrii familiei. Într'un colț, la stânga, lângă fratele său Eugen și între ceilalți străbuni, este așezat apoi Alexandru Mocsonyi spre vecinică odihnă.

Afară plutea în valuri de armonii, lin și tânguioasă

In veci pomenirea lui!

Coroanele.

Un morman de coroane de flori a acoperit cosciugul. Într'acestea amintim pe cea a familiei; pe cea a Asociației; a Societății de teatru cu inscripția: *Mult meritatului fondator și președinte de onoare — Societatea fondului de teatru; o coroană din partea românilor brașoveni cu inscripția: Marelui bărbat și bunului român Alexandru Mocsonyi de Foen — Recunoștință vecinică, românii brașoveni; o coroană din partea timișorenilor cu inscripția: Românii din Timișoara — Adoratului Alexandru Mocsonyi ș.a.*

Condoleanțele.

Familia a primit o mulțime mare de depeși de condoleanțe, cari vor fi publicate mai târziu. Amintim însă, că pe cum suntem informați, între acestea se află una și dela cabinetul Majestății Sale Regelui Carol, care îl cunoscuse personal pe Alexandru Mocsonyi dintr'o audiență ce-i acordase în Sinaia. Au condoleat apoi II. PP. SS. LL. Mitropoliții Ioan Mețianu și Victor Mihali și toți frugașii de seamă ai vieții noastre publice.

Institutul »Lipovana« alcărui președinte a fost Alexandru Mocsonyi a trimis văd. Doamna Elena Mocsonyi următoarea depeșă:

Institutul »Lipovana« deplînge pe merituosul și președinte și ia parte la jalea adîncă a Ilustrății Voastre și a națiunii întregi. Pe scumpul defunct, D-zeu să-l odihnească și Ilustrității Voastre și tuturor celor în doliu să ne dăruiască mîngăiere.

În numele institutului »Lipovana«: Voicu Hamsea director executiv.

Reminiscente.

În »Drapelul« de deunăzi d. Dr. V. Braniște publică un interesant episod despre debutul lui Alexandru Mocsonyi în camera ungurească. Iată:

La 11 Decembrie 1866 a rostit Al. Mocsonyi primul discurs în dietă, un discurs scurt — o improvizație cum zicea — care însă a indicat contururile viitoare sale activități. Era la ordinea zilei desbaterea adresei către Majestate, în care se zicea între altele: »redă deci, Majestate, înainte de toate națiunii maghiare libertatea constituțională«. Dep. Stratimirovici, care luase poziție contra acestui pasagiu, sprijinit fiind de Gojda (care propunea ca »națiunea maghiară« să se înlocuiască cu »patria noastră«) și I. Popovici-Deseanu a fost combătut de reneatul Stefanides.

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depozit de parfumerii, instrumente medicale, materii de bas daglat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de guni, (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; etaluri, lămpari, compoziții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; vâpseli și diferite materii.

Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-ut 2.

Intru sprijinirea moțiunii Stratimirovici-Gojdu, a luat cuvîntul Al. Mocsonyi introducînd discursul său cu următoarea declarație: »Rezervîndu-mi dreptul să vorbesc aici romînește, în limba mea maternă, folosesc de astădată limba maghiară numai din motive de oportunitate».

Curajul tînărului deputat român a iritat pe precursorii soviniștilor de astăzi, cari i-au strigat tot felul de insulte. Făcîndu-se liniște, și-a urmat apoi A. Mocsonyi discursul, arătînd că în Ungaria, unde trăiesc mai multe națiuni la oaltă, este necorect a folosi pentru complexul acestor națiuni numele genetic al unei națiuni aflătoare în minoritate.

«Națiunea maghiară» nu poate însemna altceva în acest pasaj, decît că sau numai națiunea maghiară se adresează către Monarh în adresa propusă, sau că întreaga populațiune a Ungariei aparține națiunii maghiare. După ce însă ambele aceste înțelesuri jignesc căra faptică, nu se poate accepta termenul propus. Intre altele a zis din cuvînt în cuvînt:

«Dacă primul înțeles este cel decizător, atunci celelalte națiuni, fiind fără drept excluse, nu pot primi adresa tocmai din acest motiv. Dacă luăm al doilea înțeles, dat fiindcă acesta, deși numai nominal, cuprinde o maghiarizare, națiunile nu pot înseși sancțiunea acest. atac, prin acceptarea adresei. Eu cred că nu poate fi considerată ca nemodestă cererea unei națiuni de a fi numită pe numele său, cu atît mai puțin poate fi considerată ca nemodestă acea națiune, care nu cere aceasta, ci numai să nu fie numită cu numele străin!».

După declarațiile aceste a urmat mare șgomot, întreruperi, proteste, că maghiarul nu e străin în țara sa etc. Alexandru Mocsonyi și-a continuat însă discursul pînă la sfîrșit.

Acesta i-a fost primul debut parlamentar. Ieșind de la sedință, îl bate contele Iuliu Andrassy (tatăl actualului ministru al internelor) pe umăr, zicînd:

— Prin discursul tău de astăzi ai meritat la Viena un ordin.

— Admit — răspuse Alexandru Mocsonyi — numai eu, ci tu vei căpăta ordinul.

Mai tîrziu, cînd contele Iuliu Andrassy (spînzurat în 1849 »în efigie») a primit primul ordin dela Maj. Sa, l'a întîmpinat Al. Mocsonyi cu vorbele:

— Gratulez la ordinul pe care eu l'am meritat și tu l'ai căpătat.

Tot pe vremea desbaterei adresei a doua erau exoni din partea deputaților naționali Anton Mocsonyi de Foen și Vichentie Babeș să poarte tratative cu Fr. Rak, iar Ales. Mocsonyi cu contele I. Andrassy, ca să adreseze să se accentueze expres egala îndreptățire a națiunilor, cari împreună constituie Ungaria.

Cu ocazia aceasta a zis odată Andrassy lui Alexandru Mocsonyi:

— Nu umblați după lucruri fără rost, căci pentru fiecare »lot« de concesiune de drept public, ne dă Viena naționalitățile cu »funtul».

Iar Alexandru Mocsonyi a răspuns:

— Viena promite multe dar ține puține.

Chestiunea Balcanică.

Arad, 6 Aprilie.

Cabinetul de externe austro-ungar a făcut demersurile diplomatice pentru recunoașterea internațională a anexiunii. Telegramele primite pînă acum asigură că puterile nu vor mai stărni nici o anevoință, ci vor recunoaște definitiv anexiunea. Ca o dovadă în confirmare a acordului final sosesc azi vești din Constantinopole despre adoptarea amănunțitului austro-turc. În Serbia amuzant pe rînd și cele din urmă glasuri ne-amplificate, ce se mai repercutau în sânul armatei. Numai Muntenegru mai stăruie în ostilitatea sa marțială, se speră însă că se va liniști încurînd, deoarece puterile sunt dispuse a-i acorda libera navigațiune, prin modificarea articolului 29 al tratatului dela Berlin.

Modificarea tratatului dela Berlin.

Viena, 5 Aprilie.

Ambasadorii austro-ungari de pe lângă puterile semnatare au primit ordin să facă pași necesari pentru a obține învoirea puterilor cu privire la omiterea articolului 25 al tratatului dela Berlin.

Agentia Westnik află că reprezentanții ruși în străinătate au fost ieri însărcinați să declare oficial guvernelor puterilor semnatare că guvernul rus consimțînd dela abolirea art. 25 al tratatului de Berlin pe calea schimbului de note, găsește că este oportun a propune Puterilor să consimță formal la abolirea art. 29 care cuprinde stipulațiuni prin cari se restrîng drepturile suveranității Muntenegrului.

Ziarului »Fremdemblatt« scrie: Este neîndoios că puterile vor consimți la cererea cabinetului vienez relativă la abolirea art. 25 al tratatului de Berlin. Răspunsurile Puterilor vor avea efectul de a regula și din punctul de vedere formal afacerea Bosniacă deja aplanată materialmente și de a o face să dispară definitiv. Aceasta va avea loc printr'un schimb de note pe care cabinetul rus îl recomandă și pîntru regularea chestiunii muntenegrene. Cât despre fondul proiectului actual rusesc e de relevat că d. Aehrenthal în ultima sesiune a delegațiunii a declarat că cabinetul vienez este gata a renunța la drepturile acordate monarhiei prin art. 29 al tratatului de Berlin. Demersul din partea Rusiei este deci sigur de o primire simpatică din partea Austro-Ungariei. Modul pe care îl sugerează de a schimba note nu poate decît să contribuie a produce o promptă aplanare și a acestui punct prin realizarea ideii ce cabinetul vienez a recomandat Puterilor chiar dela început în interesul rezolvării expeditivă a chestiunilor pendinți. Cum guvernul rusesc propune aceeași cale se vede că și la Petersburg este convingere că această cale se arată a fi practicabilă fără a zădărna în nici o privință dreptul internațional.

Situația în Serbia.

Belgrad, 5 Aprilie.

Atît în capitală cît și în provincie starea spiritelor e liniștită. În urma măsurilor severe ale ministrului de războiu a conținut și mișcarea anti-dinastică, ce se pornise în sânul armatei. Prințul Gheorghe va pleca săptămîna viitoare în străinătate. Atențiunea cercurilor politice e îndreptată iarăși asupra reluării negocierilor pentru încheierea convenției comerciale cu Austro-Ungaria. După cum se vestește contele Forgách, ambasadorul austro-ungar a făcut guvernului sârbesc declarațiuni favorabile în chestiune. Desarmarea merge relativ încet Cunoscutul agitator, Nusici, va pleca zilele acestea în interiorul țării ca să desfășoare și să desarmeze bandele.

Situația în Muntenegru.

Cetinge, 5 Aprilie.

La palatul principelui a avut loc ieri un consiliu de miniștri, care a durat mai multe ore. Au luat parte la acest consiliu și ambasadorii Rusiei și Italiei, — fiecare deosebit, întîiu cel rus, pe urmă cel italian. Nu s'a luat încă o hotărîre definitivă.

În sinul poporației însuflețirea pentru război nu s'a stins încă.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 6 Aprilie n. 1900

— Din cauza Stei sărbători de mâine *Bunavestire*, ziarul nostru va apare numai Joi la orele obișnuite.

— **Mosafiri distinși.** *Aflăm cu mare bucurie, că la serata etnografică, ce o va aranja Reuniunea femeilor din Arad, la Dumineca Tomei, sunt anunțați Principele Basarab Brâncoveanu, care a mai onorat odată societatea aradană, cu prezența sa. Prințul va fi însoțit de mai multe persoane de elită, din București. Din Craiova, d. prefect Vercescu va lua de asemeni parte împreună cu mai mulți prieteni cu doamnele.*

— **Deia societatea femeilor române din Arad.** D-na dr. Aurel Halic din Lipova s'a înscris membră pe viață a »Societății femeilor române«. Din toate părțile se arată un viu interes pentru societatea de curînd reactivată și credem că în scurt timp nu va fi nici o damă română din părțile noastre care să nu se fi înscris în societate, căci este datorită tuturor de-a contribui la marea ei scop: viitoarea școală românească de fete mărită și îmbogățită, menită să crească o generație de adevărate românce.

— **Aniversara morții lui Mihail Eminescu.** În 16 Iunie se vor împlini 20 de ani dela moartea lui Mihail Eminescu, cel mai mare, cel mai adînc și cel mai puternic duh poetic pe care l-a produs neamul românesc. La inițiativa unui om de literă, d. Corneliu Botez, un grup de literați a hotărât să organizeze cu prilejul acesta serbări comemorative în toată țara. În Galați serbarea va avea un caracter deosebit de înălțător și un volum ce se va publica va fi consacrat memoriei poetului.

— **Comitetul »Uniunii generale a studenților români«** a hotărât ținerea, în primăvara aceasta, a unui congres general studentesc, la Iași. Congresul acesta avînd un caracter național, comitetul »Uniunii« va invita toate societățile studentești românești de pretutindeni să ia parte în număr cît mai mare la adunările lui, în care se vor discuta însemnate chestiuni cu privire la viața culturală și națională a românilor de pretutindeni.

— **O campanie »patriotică«** s'a pornit împotriva seminarului românesc din Arad și directorului ei, sub pretextul afacerii fostului profesor Costa, azi aplicat la poliția din Arad. Ziarele unguerești scriu că directorul ar fi dat afară pe Costa pentru sentimentele sale patriotice și că părintele Ciorogariu ar fi scris articole prin »Tribuna«, pentru cari și azi redactorul nostru responsabil ar fi în temniță și că ar fi pus pe seminaristi să primească răspunderea pentru articolele sale. Ministrul ar fi ordonat cercetarea. Dela consistorul din Arad primim însă informația că știrea e neadevărată. Cât pentru povestea cu articolele constatăm că nimeni nu a stat și nu stă închis nici în trecut nici în prezent pentru articolele scrise de părintele Ciorogariu și că dînsul nu a pus »Strohmann« pe nici un elev al său, pentru simplul motiv, că niciodată nu am avut proces pentru vreun astfel de articol. A stat ce-i drept, închis Avram Indreica 6 luni de zile la Seghedin, dar pentru articolele lui Ioan Costa care azi face pe »patriotul«.

În campania de-acum însă Costa e numai o firmă, precum odinioară Măglaș era un figurant cu a cărui ajutor se atacau și murdăreau frunțașii noștri bisericești.

»Neamurile« aliate cu gonacii din Caransebeș sunt autorii intelectuali ai infamiilor înscenate din motive bine înțelese de orice om care ochi avînd vede în pânzele acestor haini.

Alianța »neamurilor« cu Costa s'a încheiat chiar acum este anul, dar despre aceasta vom vorbi atunci cînd îi va veni rîndul.

— **Excursiune școlară.** Un grup de elevi ai seminarului teologic și școlii normale de învățători din Arad a plecat Sămbătă sub conducerea profesorului Nicolae Mihulin într'o excursiune școlară la Fiume, oprindu-se și la Seghedin și Agram. În Fiume vor fi călăuziți de un Cicerone pus la dispoziția excursioniștilor de guvernatorul orașului, contele Nákó. Astăzi înainte de amiazi excursioniștii au fost primiți în palatul guvernatorului. Din Fiume ei vor face o excursiune pe mare. La reîntoarcere vor vizita Budapesta și vor sosi la Arad Joi seara ori Vineri dimineața.

Institutul nostru precum avem informații, va continua excursiunile pela stabilimentele industriale și agronomice din împrejurime. Se proiectează și o vizită la herghelia dela Mezöhegyes. Ar fi de dorit ca și celelalte institute să urmeze exemplul Aradului. La timpul său vom da raport special despre aceasta interesantă excursiune, care este menită să lărgească mult cercul de cunoștințe al elevilor noștri.

— **Die Judenfrage.** Subt acest nume va apărea deocamdată în Cernăuț, iar mai apoi la Viena, o revistă lunară, care se va ocupa în special numai cu chestia jidovească, fără a urmări tendențe particulare de partid politic. Ea va avea în vedere în special îndrumarea unei acțiuni puternice spre eliberarea popoarelor arice-creștine din cătușile sclăviei jidovești, precum și trezirea conștiinței creștinilor spre a recunoaște pericolul jidovesc. Vor colabora cei mai de seamă autori antisemiți. Proprietar și editor va fi d. Iosif Wyszolozil, redactor în Cernăuț. Abonamentul anual 6 coroane.

— **Improprietărea unui conte polon în comitatul Aradului.** Contele Cazimir Lubomirski, coborâtul unei străvechi familii din șleahta Poloniei a intrat în tratative spre a cumpăra o mare proprietate din comitatul nostru. Moșia se compune în partea cea mai mare din păduri și este așezată în cercul Halmagiului. Actualii proprietari sunt contele Csáky și Meisels Sámuel cari stăpânesc moșia subt titlul unei societăți pe acțiuni.

— **Cetatea Aradului este păzită** acum cu îndoită vigilență. În vremea din urmă s'au încercat trei atentate asupra magaziiilor de pulbere ale cetății din Timișoara. Comanda militară a dedus că atentatele acestea au fost puse la cale de o bandă organizată. Iată pentru ce sentințele dela magaziiile de pulbere ale cetății Aradului au fost îndoite.

— **Osândirea unui doctor sârb.** Doctorul Vladimir Alexici din Panciova a fost osândit la 2 luni temniță și 1000 de cor. amendă pentru »ațâtare« antipatriotică săvârșită într'un discurs cu prilejul unei nunți în comuna Opova din Torontal.

— **O crimă înfiorătoare în Cluj.** Bucătarii Havrilla dela cunoscuta cafenea Kikaker din Cluj a săvârșit o crimă înfiorătoare. Unul din copiii săi, fetița sa de 5 ani venise la el la cafenea spunând că și-a uitat șortșorul acasă. Havrilla luă o birje și merse cu ea acasă. Negăsindu și nevasta acolo, a trimis pe fetiță după ea în țirg. Pe urmă el luă un revolver cu care împușcă pe cei trei copii ai săi cari rămăseseră acasă, pe un băiat de 6 ani și două fetițe mai mici, pe urmă el se sinucise. Tatăl și doi copii muriră instantaneu, un copil e în agonie. Motivul faptei ar fi o relație cu o femeie de care nu putuse să se desfacă.

— **Alegere de preot.** Duminecă în 21 Martie s'a ținut alegerea de preot în Cernatul Săcelilor (lângă Brașov). A fost ales d. Octavian S. Simtion.

— **Reprezentarea teatrală din Lipova.** A treia zi de Paști va avea loc o serată teatrală. Se vor reprezenta în localul dela »Regele Ungrei« două piese, »Curiozitate femeiască« și »Idil la țară«. După reprezentare va urma dans. Serata organizată de societatea de lectură cu concursul comitetului filial al »Societății pentru fond de teatru« făgăduiește un succes frumos. Vor azista și mulți români din Arad.

— **Logodnă.** Gentila dsoară Maria. O Șeitan din Constanța, cunoscută și în cercurile aradane, s'a logodit cu d. Emil Mereuța (Tulcea). Sincere felicitări.

— **Un liceu ovreiesc în Budapesta.** Ministrul instrucției publice, contele Albert Apponyi, a aprobat proiectul comunității ovreiești din Budapesta de-a înființa un liceu cu caracter confesional ovreiesc în capitală. O dovadă că ovreii sunt departe de a căuta contopirea și asimilarea cu creștinii. Roadele acestui liceu se vor vedea când peste o generație elevii lui, crescuți de sigur în spiritul național iudaic, vor ajunge să facă politică.

— **Cununie.** Anunțăm cu plăcere cununia dsoarei Letiția Popescu, fiica dlui Iuliu Popescu, casier la »Albina«, cu d. Tiberiu Timoc, inginer în Petrojeni, — care se va celebra în biserica gr.-cat. din Sibiu, Mercuri după Paști. Sincerele noastre felicitări.

— **Moartea unui actor celebru.** Duminecă seara s'a stins lovit de apoplexie marele actor vienez *Adolf Sonnenthal*. Băiatul unui ovreu sărac din Pesta, Sonnenthal, prin talentul său, a ajuns repede la glorie. Anii copilăriei și i-a petrecut într'o pribegire zbuciumată, pela teatrele din Timișoara, Sibiu și Graz, de unde în vârstă de 22 ani a plecat la Viena, ca să rămâie aici ca membru al Burgteatrului până la capătul vieții. Prin experiențele lui frumoase, prin înțelegerea adâncă a sufletului omenesc și prin darul formei pe care-l avea în cea mai mare măsură, Sonnenthal a cucerit, fără greutate simpatiile tuturor, și a știut să se ridice în rândul celor dintâi actori contemporani, printre cari s'a menținut până în ceasul din urmă.

Dela interpretarea eroilor tineri de-o fire furtunată, cu vârsta, Sonnenthal a trecut pe neobservate la caractere de bărbați hotărâți și cuceritori, apoi, în urmă, la natura potolită și blândă a bătrânilor suferinzi ca înțeleptul Nathan și alții, cu greu se va mai găsi la Burgteatrul din Viena un actor, care să-l înlocuiască pe mlădiosul maestrul al jocului de caractere.

— **Stabilirea etății la femei.** Judecătorul, care dorește să afle de exemplu etatea unei femei, azi nu mai are nevoie să o întrebe câți ani are. Există un mijloc mult mai practic și mai discret. Știința i-a venit în ajutor. Invenția e simplă. Procedul este cel următor: Apuci mâna femeii, scoți ceasul și numeri bătăile pulsului. La o femeie între 20—25 ani pulsul bate de 69 ori pe minut, între anii 25—30 de 71 ori, după 30 ani bătăile pulsului scad. Metoda e practică și nu dă greș.

— **Necrolog.** Subscriși pătrunși de cea mai profundă durere, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, cunoscuților și prietenilor, că iubitul nostru tată, socru, frate și unchiu, *Ioan Damsia*, paroh și asesor consistorial, în urma unui morb îndelungat, în anul 73 al etății și 48 al preoției și fericitei sale căsătorii, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului în 22 Martie v. la orele 4 după amiază. Rămășițele pământești ale defunctului se vor depune spre odihnă veșnică în 24 l. c., la orele 10 a. m. în cimiterul din Seceani. Fie i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

— **Cunună eternă.** D. Francisc Cosma din Peer, com. Sălaj, a dăruit 10 cor. pentru gimnaziul din Brad în amintirea mult regretaților părinți, Ioan și Ana.

× După părerea medicilor femei apa amară **Franz Josef** chiar și la bolnavi cari zac în pat s'a dovedit ca purgativ bun. Efect sigur și plăcut. Să vă păziți de imitațiuni.

× **Leac sigur** împotriva boalei de porci, prețul unui pachet de încercare 36 de fl.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute romul cel mai bun materia pentru 1 l. 32 de fl. pentru un litru de cognac 40 de fl., un litru de rach u 20 de fl. La fiecare fiacon se alătură și modul de întrebuițare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistrii în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Văpșeaua de păr Neril. După o întrebuițare împrumută părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulapuri pentru farmacii de casă, articole de agricultură în prețu ile cele mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály**, drogherie, Târgu-Murășului (Marosvásárhely), Székénytér.

× **Tot felul de chipiuri militare** și de alte uniforme, apoi ciacăi și calpace din materia cea mai bună și în prețuri ieftine. Fabricate proprii. **Weber Pál**, măiestru specialist pentru confecționarea chipiurilor. Cașovia (Kassa) Fő utca.

Concert, petreceri.

Inteligența română din Cricău și jur invită la producțiunea teatrală urmată de dans, ce va avea loc în sala școalei române, la 13 Aprilie st. a. c. (a treia zi de Paști). Inceputul la 7 ore seara. Venitul curat e destinat fondului bibliotecii parohiale ort. rom. din loc.

BIBLIOGRAFII.

A apărut: »Revista politică și literară« a. II nr. 1, cu următorul sumar: Dr. C. Maniu, Soarta neamului. I. Agârbiceanu, Comoara (nuvelă). A. Cotruș, Din adânc (poezie). A. Ciato, Îndreptărire politica noastră națională. Leandru, Ochi și ochi (poezie). Hyperion, Înviere (poezie). I. Adam, Amăgire (poem în proză). Dr. I. Rațiu, Raportul dintre episcopul Bob și călugărul Sam. Clain. Dr. V. Nițescu, Războiu și pace. A. Melin, Primăvara, (schiță). M. Sas, La mormântul dela Mirislău. Hiperion, Cântec (poezie). A. C., Viața socială. A. Cotruș, Nocturnă (poezie). A. Ciato, Chestii locale. Al. Ciura, Cronica literară (Al. Vlahuță: Din trecutul nostru). Cronicar, Mișcarea teatrală. A—o., Note politice. (Alegerea dela Orvița). * Informațiuni. Director-proprietar: Aurel Ciato, Blaj. Tipografia Semin. teol. gr.-cat.

Poșta Redacției.

T. M. în Blaj. Credem că n'o să te supere pentru cele câteva prefaceri. Un începător, e înțelegător și stângaci. Te rugăm să ne mai trimiți.

G. Codreanu. Numele revistei, pe care ne ceri dta, este »România militară«, și apare în București.

Economie.

— **Constituire.** În 31 Martie a. c. s'a constituit o însoțire economică-comercială cu numele »Plugarul«, cu sediul în Blaj. După desbaterea statutelor paragraf de paragraf s'a purces la alegerea direcțiunii, care constă din 12 membri anume: Dr. Augustin Bunea, canonic, Ștefan Pop, canonic, Dr. I. Maniu, avocat și deputat dietal, Dr. Ambr. Chețian, profesor, Dr. Dan Szabo, avocat, Ioan F. Negruțiu, profesor, Gheorghe Bărbat, protopop Blaj, Iosif Lita, protopop Iclod, Gavril Precup, profesor, Dr. Alexandru Pop, medic, Ioan Maior, pref. dom. mitropolit, Emil Vlassa, mare proprietar, Vasiliu Suciu, profectul tipografiei. S'a ales apoi comitetul de praveghiere, care constă din următorii dni: Ioan Popa, protonotar cons., Dr. Ioan Bălan, vice-notar cons., I. F. Negruțiu, inginer, Dr. Vasile Suciu, profesor de sf. teologie, Alexă Pop, Dr. Octavian Prie, profesor, Victor Muntean, contabil.

Piața de cereale din Arad.

Arad, 6 Aprilie

Vremea continuă a fi nestatornică. E de dorit o schimbare înspre bine, căci altcum sămânțele nu se vor putea desvolta îndeajuns. Marea negoțului de grâu e încet.

S'au vândut azi:

grâu 400 mm.	13.20—13.30
cucuruz 800 mm.	6.50—6.60
săcară	9.50—
ovăs	7.00—
orz	7.50—

Frejurile sunt socoite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 6 Aprilie 1909

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

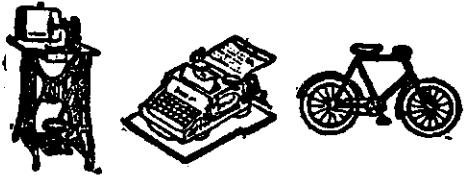
Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa	28 K. 45— K. —
Din comitatul Albei	28 > 15 — >
De Pesta	28 > 20 — >
Bănățenesc	28 > 40 — >
De Bacica	28 > 45 — >
Săcară	19 > 90—20 >
Orzul de nutreț, cvalit. I.	17 > 90—18 > 10
> > calitate a II.	17 > 50—17 > 80
Ovăs > > I.	18 > 30—18 > 60
> > > II.	18 > 10—18 > 20
Cucuruz	15 > —15 > 30

Redactor responsabil **Constantin Sava**
Editor proprietar **Gheorghe Nichin**.

Körmendi Mihály

mehanic și electrotehnic
Cluj (Kolozsvár) Egyetem-u. 1.

Repară și fabrică aparate pentru ingineri, aparate de școală și fabrică, mai departe sonerie electrică de casă și aparate electrice medicinale, mașini de scris, biciclete. Ține în deposit părți singuratică pentru conducte electrice, biciclete și mașini de cusut

KONTSEK GÉZA

mai înainte Gaszner Károly
în DEBREȚIN (Debrecen)

Recomandă evănzătorilor semințe de legumi și de flori în locuri fine în dulap de vânzare foarte frumos ornat, pe lângă rabat mare. Catalog de prețuri trimite gratis.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

Șepci, fabricația proprie de partea
a șepțelor, în asortimentul cel
mare, cu toată scumpetea se găsesc
prețurile cele mai ieftine
în magazinul de pele al lui

Jyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavaszi u. 1

Distins cu diploma
de recunoștință
:: în anul 1904. ::

Catalogul ilu-
strat a prețu-
rilor gratuit.

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!
— Multe recunoștințe —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVÁR, Rozsa-u. 7 sz.

Animalele să se trimiță cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se înțelească prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinale. — Pentru împachetare socotesc numai cheltulele mele. — Preparație îngrijită, artistică, în formă naturală, lucru trainic. prețuri moderate!

Lucza Jozsef

atelier chimic pentru curățitul hainelor
S e g h e d i n (Szegeđ), Laudon u. 9

Primește: curățirea și văpsirea hainelor
bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu mai departe

curățirea penelor de pat

cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf.

Comandele din provincă să efectuească imediat și prompt

Dela

THEIL JOZSEF

fabricant de salamă și cărnățării
în Mediaș (Medgyes)

se capătă următoarele:

Cărnățării pe Ianuarie:

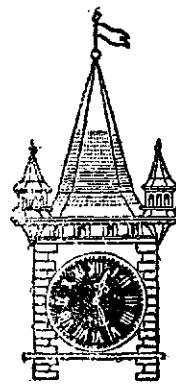
Salamă ung. prima	— — — —	prețul 1 kg. Cor. 2-75
prețul se urcă lunar cu 10 fil.		
Cărnaț veritabil de Crakovia	— — — —	1-90
de Paris	— — — —	1-40
veritabil de Debrețin	— — — —	1-70
de șuncă	— — — —	2-40
de Caliția	— — — —	1-48
afumată	— — — —	1-78
Șuncă afumată	— — — —	1-90
Salamă cărmoasă de Cluj	— — — —	1-60
Slănină de Debrețin afum. și cu ardei	— — — —	1-44
groasă albă	— — — —	1-40
afumată	— — — —	1-50

Catalog de prețuri se capătă dela Theil József fabricant de salamă în Mediaș (Medgyes).

Kovács L. Nándor

SEGHEDIN — SZEGED

Laudon utca.

Pregătește clădiri de turn pentru biserică, primăriile, castele, cazărmi, școli și fabrici, de construcția cea mai nouă și mai bună, executate solid. Primește orice reparări. — Clădiri de turn, bisericilor, comunelor le expediază pentru plătiri în rate. —

Planuri gratuite.

Distins cu nenumărate premii și diplome de onoare.

KALMÁR și ENGEL

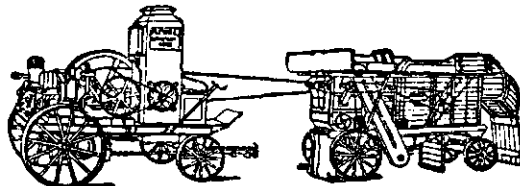
fabrică de motoare — și de mașini —

Budapesta, V., Lipót-körút 22.

Recomandă cele mai simple motoare și locomobile cu benzină atât pentru mașini de treierat, cât și pentru mânărea morilor, precum și motoarele absorbitoare de gaz, cari oricând se pot privi în lucrare în V. Lipót-körút 18.

Pentru treierare bună — garanță deplină. —

Unica noutate — existentă. —

Aceste motoare în urma umblării proporționate și a construcției simple extraordinare chiar și cel mai neumblat om le poate manevra. —

Catalog de prețuri gratis! — Prețuri ieftine plătibile în rate.

Dipl. de onoare
Lovrin 1902.

SZUBOTHA SANDOR

Medalia de aur
Timișoara 1891.

pregătitor de odăjdii și ajusturi bisericesti.

Instansiat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 408.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

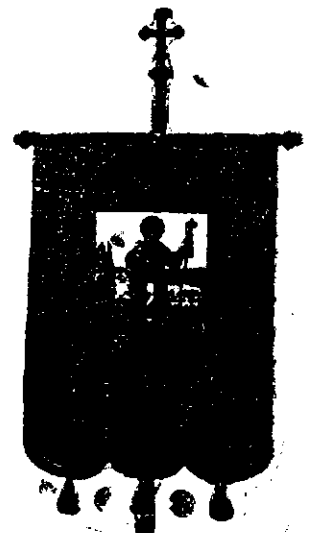
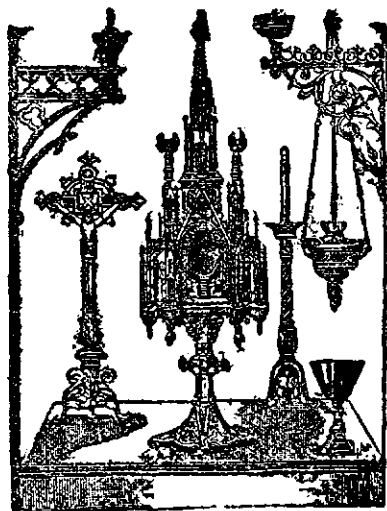
Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțimii cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserică capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de ajusturi bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea ajustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea.

Servesc bucuros cu catalog ilustrat

SÜSZMANN H.

ciasornicar și bijutier
Nagyszeben
Strada Urezului 27
(Reisergasse.)

Repară multilateral pe lângă garanție tot felul de ciasornice de buzunar, pendule și de alarmă. Ține în deposit cu prețuri moderate ciasornice de părete, de buzunar și de alarmă, precum și tot felul de bijuterii.

Cel dintâiu atelier de pietri monumentale aranjat cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

măiestru de monumente și pietri de cimitir —
Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatok.

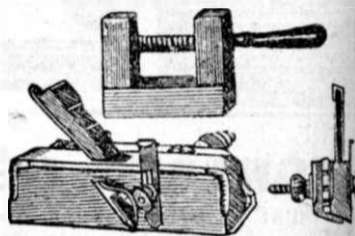

In atențiunea fabricelor de lemnărie!

Recomand

instrumente

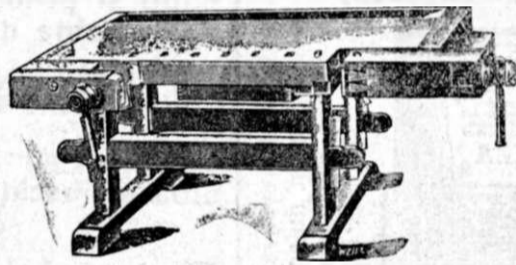
din cel mai bun material necesare

sare pentru măsur, sculptor de lemn și dogar, cu prețuri mod. după desemn.

Nagy Mihály

fabrică de instrumente
Szabadka
Therezia-ter.

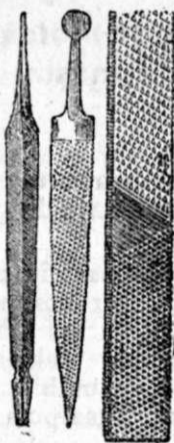

HAFFNER JÓZSEF

tăietor de pile

SIBIU (Nagyszeben), Elisabethgasse 42.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Piane și harmonice.

In salonul de piane

F.A. Kauffmann

Sibiu, Gr. Ring 14

se țin piane numai dela firmele cele mai renumite

„Zeitter și Winkelmann“, Braunschweig.

F. Robert Reinhold, Viena. Belehrad, Viena.

„Lauberger și Gloss“, Viena. Kotykievicz, Viena.

A. Petrof, Königrätz-Viena. Estey-Organ, Londra.

Reparaturi speciale solide și garantate.

IAKOB HAFMANN

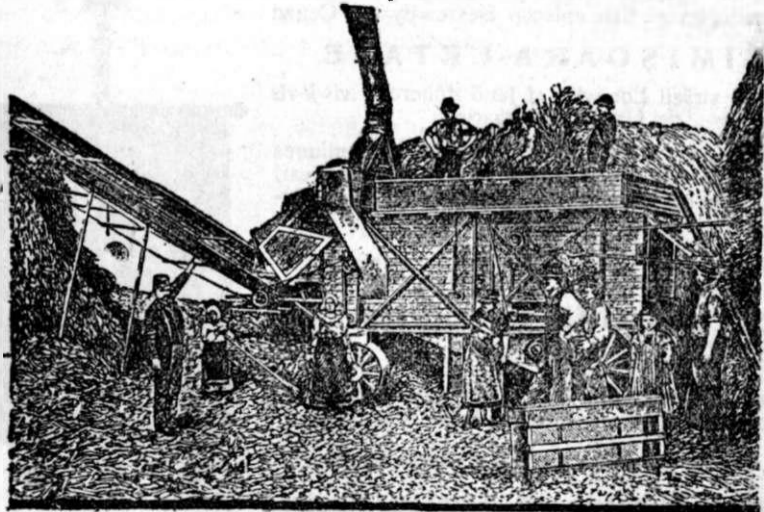
Noutate patentată!

fabrică de mașini agricole și atelier pentru repararea mașinilor în
UJVERBÁSZ.

Aparatul absorbitor de praf pentru mașini de treierat

absorbe praful din mașină și îl aruncă la înălțime de 30—40 metri în aer, așa că praful dispare, prin ce lucrătorii nu mai lucrează în praf. Și deoarece paie și pleava nu mai conțin praf, ca nutreț au folos dublu.

Patentul: Iakob Hafmann, Ujverbász.

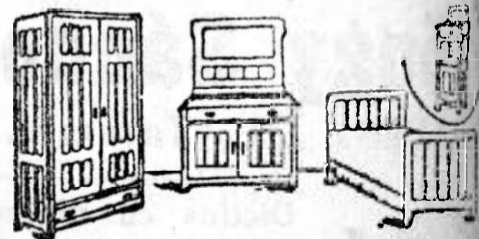
Pe cât de simplu, pe atât de grandios!

Acasta într'adevăr îl interesează pe econom!

KARL HORED

magazin de mobile.

Nagyszeben, Salzgasse Nr. 22

Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucătărie, spălător și tot felul de scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăni, foteluri de biuro, taluret cu șorop, de ceai ș. a. Sunt totdeauna în depozit.